

Мета: уточнити знання про особливості наголошеного складу і роль наголосу в мовленні; розвивати вміння знаходити у слові наголошений склад; ознайомити зі схемою звуко-буквенного аналізу слів; виховувати працелюбність, чемність, повагу до українських традицій.

I. Етап орієнтації

Робота з деформованим текстом вірша

Любіть Україну
У сні й наяву,
Вишневу свою Україну.
Красу її вічно живу і нову
І мову її солов'їну.

В. Сосюра

(У учнів роздані деформовані тексти, потрібно переставити рядки місцями і прочитати виправлений текст)

- Щоб наше мовлення було красивим і солов'їним, продовжуємо вивчати українську мову. Сьогодні ми продовжимо вплітати квіти в наш український віночок.
- Але, щоб вплести її, треба правильно виконати всі завдання.

II. Етап покладання мети

- Сьогодні ми пригадаємо, що вже знаємо про наголос і наголошений склад, вчитимемося його визначати. Також ознайомимося зі схемою звуко-буквенного аналізу слів, будемо вчитися правильно вимовляти словникові слова.

Вправа «Очікування»

(Учні оголошують свої очікування від уроку, починаючи фразою «Я очікую ...»)

III. Етап проектування

- Розпочати нашу роботу я пропоную зі знайомства з тими завданнями, які чекають нас сьогодні на уроці
 1. Вправа «Очікування»
 2. Тестові завдання
 3. Дидактична гра «Нове слово»
 4. Коментоване письмо
 5. Робота із правилом
 6. Звуко-буквенний аналіз слів
 7. Гра «Упізнай слово»
 8. Колективна робота з підручником
 9. Робота в групах
 10. Презентація роботи в групах
 11. Диференційована самостійна робота
 12. Підсумок уроку

IV. Етап організації виконання плану діяльності

1. Тестові завдання

- В українському алфавіті
 - а) 32 букви;
 - б) 33 букви.
- В українській мові голосних звуків
 - а) 6;
 - б) 10.
- Букв, що позначають голосні звуки, є
 - а) 6;
 - б) 10.

Правдюк Л.П. Черкаська ЗОШ № 7, вчитель початкових класів

- Слова в орфографічному словнику розміщені
 - а) в довільному порядку;
 - б) за алфавітом.
- Буква ї
 - а) може позначати один звук;
 - б) завжди позначає два звуки.
- У кожному складі слова обов'язково є
 - а) голосний звук;
 - б) приголосний звук.
- У слові стільки складів, скільки
 - а) голосних звуків;
 - б) приголосних звуків.

2. Дидактична гра «Нове слово» (хвилинка чистопису)

Ка на ли

а) повторення алгоритму написання запропонованих складів;

б) утворення слова з даних складів

калина

в) етимологічна довідка (підготовлений раніше учнівський проект на тему «Калина – символ України»)
Учень. *Калина – символ дівочої краси. Споконвіку любили українці червону калину. Садовили її коло хати, у садку, у лузі, над ставком, на узліссі. У калини гарний білий цвіт, пахучий, рясний. А ще більше милують око ягоди калини. Калина – це символ рідної землі, отчого краю, батьківської хати.*

г) запис речення:

Правдюк Л.П. Черкаська ЗОШ № 7, вчитель початкових класів
Без верби і _____ нема України.

д) визначення наголосу у слові «калина»

- Який звук наголошений? Позначте наголос.

- Який склад наголошений? Підкресліть його.

3. Коментоване письмо. Робота із словниковими словами.

Вправа 105.

- Прочитайте і запам'ятайте, як вимовляються і пишуться словникові слова (На відміну від слова «калина»)

- Спочатку запишемо слова з наголошеним першим складом, потім – з другим, далі – з третім. Наголошені склади підкреслимо.

I-й наголошений склад: дрова, столяр

II-й наголошений склад: шофер, дочка, старий, новий

III-й наголошений склад: український, одинадцять, чотирнадцять.

4. Робота з правилом (ст. 47)

Таблиця

5. Звуко-буквенний аналіз слів

- Прочитайте і відгадайте загадку:

Сіла пташка на дубку, завела своє: ку-ку!

Стрепенулись їжачок, заєць і косуля.

Всіх збудив той голосок, пісенька... (зозулі)

- Уважно стежте і запам'ятовуйте, як треба проводити звуко-буквенний аналіз

1) Вимовте слово вголос.

Правдюк Л.П. Черкаська ЗОШ № 7, вчитель початкових класів

2) Назвіть послідовно всі звуки і побудуйте звукову модель слова.

3) Поділіть на склади, позначте їх на моделі

4) Визначте і позначте наголошений склад

5) Запишіть слово

6) Вимовте окремо голосні звуки. Якою буквою позначено кожен звук?

lo| – o

ly| – y

la| – я

7) Вимовте приголосні звуки. Якою буквою позначено кожен звук?

lz| – з

lz| – з

ll| – л

- Тепер завжди звуко-буквенний аналіз будемо проводити за такою схемою, тому постарайтесь запам'ятати її.

6. Фізкультхвилинка

7. Гра «Упізнай слово за наголосом»

- Я буду називати частину слова без першого звуку, а ви будете називати слово повністю:

Правдюк Л.П. Черкаська ЗОШ № 7, вчитель початкових класів

(з)олото – (б)олото

(с)іно – (к)іно

(д)очка – (б)очка

(п)оля – (в)оля

(д)орога – (д)орога

- У деяких словах від наголосу, і тільки від наголосу, залежить значення слова, а у деяких наголос підказує, яку букву треба вживати.
- Запишіть слова, позначте наголос.

8. Робота з підручником

- Вправа 109
 - Ще одним символом України є рушник.
 - Прочитайте перші два речення тексту вправи, звертаючи увагу на правильне наголошування слів.
 - Пригадайте, де ви бачили вишиті рушники?
 - У кого вдома є вишиті рушники?
 - Яких тільки візерунків там немає!
 - А якого кольору нитки найбільше використовували вишивальниці в Україні?
 - На уроці музики ми з вами слухали пісню на слова Андрія Малишка «Два кольори». У ній співається, що чорний колір – то журба, смуток, а червоний – то любов і кохання.
 - Дочитайте правильно текст до кінця.
- Вправа 106

Правдюк Л.П. Черкаська ЗОШ № 7, вчитель початкових класів

- Ще одним великим святом для українців був прихід весни, якого всі чекали з нетерпінням, закликали весну.
- Для цього виконувалися веснянки. А що це?
(весняна народна пісня-закличка для весняної погоди і всієї природи)
- Прочитайте виразно народну веснянку.
- Спишіть перші два рядки пісні.
 - ✓ Яке це речення?
 - ✓ На що вказує знак оклику?
 - ✓ Підкресліть звертання?
 - ✓ Визначте наголос у кожному слові. (фронтально)

9. Робота в групах

- ❖ Прочитати речення. Підкреслити наголошений склад у виділених словах:

Біля ставка росли **верби**. Гнучка **верба** нахилила у воду свої віти. Сріблом щось **блиснуло** над водою. Ставок **блищав**, аж очі боліли глянути на нього.

- ❖ Які з поданих слів відповідають звуковим моделям:

дерево

молоко

дитина

малина

середа

лисина

болото

календар

чоботи

Які з цих слів словникові?

❖ **Робота з комп'ютером** (вставити пропущені букви в слова, дібрати до них звукові схеми)

❖ **Зробити звуко-буквенний аналіз слова за схемою**

10. Диференційована самостійна робота

- Встав пропущені букви. Познач наголос у словах. З одним словом (на вибір) склади і запиши речення.
Кал_ндар, пон_ділок, н_діля, ч_рвоний, в_дмідь, л_мон.
- Випиши з поданих назв птахів тих, що прилітають до нас навесні. Поставте наголос у записаних словах.
Сова, соловейко, жайворонок, лелека, журавель, синичка, ластівка, шпачок, зозуля, горобчик.
- Прочитай загадки. Запиши слова-відгадки. Підкресли у них букви, що позначають голосні звуки.
 - ✓ Вдень у небі гуляє, а ввечері на землю сідає.

Правдюк Л.П. Черкаська ЗОШ № 7, вчитель початкових класів

- ✓ Стоять коні на припоні, не п'ють, не їдять, а щоденно гладшають.
- ✓ Сидить баба на грядках, вся закутана в хустках.
- ✓ У двох матерів по п'ятеро синів.
- ✓ Текло, текло, та й лягло під скло.
Слова для довідки: річка, сонце, огірки, цибуля, пальці.

11. Підсумок уроку

- Якою була тема уроку?
- Які звуки називаються наголошеними?
Ненаголошеними?

V. Рефлексія

- Чи виконали ми всі завдання уроку?
- Завдяки чому нам це вдалося?
- Що вдалося найкраще?
- Для чого нам потрібні знання, отримані сьогодні на уроці?
- Чи виправдалися ваші очікування?
- Як ви вважаєте, чи можемо ми вплести у віночок цю квіточку?